

2

Vragenuur

Vragenuur

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 12.3 van het Reglement van Orde.

Vragen Van Brenk

Vragen van het lid Van Brenk aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over **het bericht "Twaalf medewerkers Radboudumc in quarantaine door foutieve procedures hantapatiënt"**.

De voorzitter:

Aan de orde is het vragenuur. Daarvoor geef ik als eerste het woord aan mevrouw Van Brenk, die haar vragen stelt namens de fractie van 50PLUS. Die vragen stelt zij aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, die ik vanaf deze plek ook van harte welkom heet in ons midden. Het woord is aan mevrouw Van Brenk.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):

Dank, voorzitter. Recent werden we opgeschrikt door het bericht dat er op het cruiseschip Hondius een aantal gevallen van het hantavirus waren. Daar zijn mensen door overleden. Het is ook duidelijk dat het om de gevaarlijkste variant van dit virus gaat. Toch zijn er in het Radboudziekenhuis in Nijmegen standaardprocedures gevolgd in plaats van de strengere procedures die vereist zijn. Daardoor moeten twaalf medewerkers uit voorzorg zes weken in quarantaine. Ik wil toch van de minister weten: hoe kan dat nou? Hebben we nou niets geleerd van corona? Het ziekenhuis zegt dat de kans op besmetting klein is, maar wat betekent dat dan? Worden alle risico's afgedekt? Hoe zit het met gezinsleden en huisgenoten van de mensen in quarantaine? Ik zag gister het interview met de minister. Ik wil gewoon precies weten: wat houdt thuisquarantaine nou in? De minister noemde buiten wandelen. Dat klinkt toch wel heel vreemd. Is dit niet te kwetsbaar en is het eigenlijk niet veel logischer dat je een hotelvleugel afhuurt en mensen daar in quarantaine laat gaan? Ik hoor graag een reactie van de minister.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister Hermans:

Voorzitter, dank u wel. Ik zal zo op de specifieke vragen van mevrouw Van Brenk ingaan, maar eerst zeg ik ook iets naar aanleiding van haar inleidende woorden over het virus dat is uitgebroken op de Hondius twee weken geleden. Mevrouw Van Brenk zegt het treffend: het is een heel heftig virus waar je heel ziek van kan worden en ook aan kan overlijden. Dat is helaas in drie gevallen ook gebeurd. Ik wil graag vanaf deze plek mijn medeleven uitspreken aan alle nabestaanden. Tegen alle passagiers die aan boord zaten van het schip, in het bijzonder natuurlijk de Nederlanders, die gelukkig allemaal weer in Nederland zijn, wil ik zeggen dat ik me realiseer dat u allen een ongelofelijk heftige tijd aan boord van het schip heeft gehad en nu voor

zes weken in quarantaine moet. Dat heeft gewoon een impact op je leven. Dat realiseer ik me.

Maar we doen dat niet voor niks. Het is namelijk een virus dat, hoewel het niet zo besmettelijk is als bijvoorbeeld corona, je wel heel ziek kan maken. Zoals ik al zei: de kans op overlijden is zeker aanwezig. Dan kunnen we niets anders doen dan het zekere voor het onzekere nemen. Wij hebben besloten om de richtlijn om in quarantaine te gaan, die vanuit het Europese RIVM, de ECDC, is gegeven, ook hier in Nederland van toepassing te verklaren. Dus dat is gebeurd. Mensen gaan nu voor zes weken in quarantaine. Dat gebeurt thuis, of, als je niet in Nederland een thuis hebt maar wel hier in Nederland bent opgevangen, op een speciaal daarvoor ingerichte locatie.

Voorzitter. Dan ga ik naar de specifieke vragen van mevrouw Van Brenk over de medewerkers uit het Radboudumc die uit voorzorg in quarantaine zijn gegaan. In het Radboudziekenhuis in Nijmegen zijn de strenge procedures gevolgd, maar niet de allerstrengste procedures zoals die gelden in het geval van dit hantavirus. Dat geldt in het geval van het afnemen van bloed en het afvoeren van urine van de patiënt die op dit moment in het Radboudumc wordt behandeld.

Voorzitter. De kans dat medewerkers daardoor besmet zijn is klein, maar omdat we weten dat we met een serieus virus te maken hebben, heeft het Radboudumc gezegd: "We nemen het zekere voor het onzekere. We weten dat dit een drastische maatregel is met een grote impact, maar we doen het wel, juist omdat we het zekere voor het onzekere willen nemen, omdat we er alles aan willen doen en omdat we alles op alles willen zetten om verspreiding van het virus te voorkomen."

Voorzitter. Mevrouw Van Brenk stelde mij een vraag over de gezinsleden en de huisgenoten van de mensen die in quarantaine gaan. Daar kan ik het volgende over zeggen. Dit geldt zowel voor de huisgenoten van de medewerkers van het Radboudumc als voor de huisgenoten van de mensen die van het schip komen. Gezinsleden of huisgenoten die niet op het schip waren dan wel medewerker zijn in het Radboudumc mogen naar buiten, naar school of naar hun werk, omdat we strikte regels hebben voor thuisquarantaine. Degene die in quarantaine zit, moet afstand houden, moet in een aparte slaapkamer slapen en moet, voor zover dat mogelijk is, gebruikmaken van een apart toilet dan wel steeds goede hygiënemaatregelen nemen na gebruik van het toilet. Dat zijn de reguliere en gangbare regels die gelden bij thuisquarantaine en die gelden ook nu. Ook hierbij volgen we de richtlijnen en de adviezen die via het RIVM tot ons zijn gekomen. Tot zover de regels die gelden voor thuisquarantaine.

Ik weet niet zeker of ik mevrouw Van Brenk goed hoorde, maar ik dacht dat zij een opmerking maakte over een rondje buiten lopen. Dat is toegestaan, maar je kunt niet naar een sportklasje gaan. Als je naar buiten gaat, dan geldt de afstandsregel nog steeds en dan moet je een mondkapje dragen. Waarom doen we dat? Omdat zes weken thuisblijven een ongelofelijke impact heeft. De beelden die we in de afgelopen dagen hebben gezien, doen ons allemaal terugdenken aan de heftige coronatijd. We weten wat de impact is van thuisblijven. Dat is nodig in dit geval, maar we weten tegelijkertijd dat je een rondje kunt lopen als je dat op een verantwoorde manier doet, met afstand houden

en een mondkapje op. Dat is ook goed voor je welbevinden als je zes weken thuis moet blijven.

Voorzitter. Tot slot de laatste vraag van mevrouw Van Brenk: is het niet logischer om mensen in een hotel of op een aparte locatie in quarantaine te laten gaan? Ik begrijp die vraag heel goed. Ik heb zelf afgelopen vrijdag met Menno de Jong van het RIVM gesproken en het met hem ook gehad over de vraag hoe wij dit soort afwegingen maken. Het is heel belangrijk dat wij hierin een weging maken tussen wat het risico is en wat proportioneel is. Die verantwoordelijkheid neem ik dus ook bij de uitvoering van de maatregel. Met het oog op het risico en de proportionaliteit zeggen wij: zes weken is een lange tijd, maar het is nodig vanwege dit virus en vanwege de potentiële effecten en gevolgen. We willen mensen dat dan wel in hun thuisomgeving laten doen, zodat we de impact beperken waar we kunnen.

Mevrouw Van Brenk (50PLUS):

Wij vinden dit toch heel kwetsbaar. Het klinkt alsof je best een groot risico neemt, waarbij je er vertrouwen in hebt dat mensen zich zes weken aan die richtlijnen houden. Misschien kan de minister daar straks toch nog even dieper op ingaan. Misschien kan ze ook nog ingaan op wat het virus precies inhoudt, zodat de mensen die thuis meekijken daar wat meer gevoel bij hebben.

Vanochtend vroeg is op het vliegveld in Eindhoven het vliegtuig geland met dertien Nederlanders aan boord. Op welke manier is de quarantaine tijdens het vervoer in dat vliegtuig gewaarborgd? Ik blijf dan toch nog maar een keertje aandringen op het volgende: de kans op besmetting is misschien klein, maar kan de minister aangeven hoe klein die kans nou is?

Minister Hermans:

Ik begin bij de vraag over het risico om dat toch thuis te doen en niet op een aparte locatie. Ook als je het op een aparte locatie doet — er zijn ook landen die daarvoor kiezen — is het niet zo dat je mensen kan opsluiten, want ook dan kan iemand naar buiten gaan of iemand anders opzoeken. Het gaat er dus uiteindelijk om hoe je op de locatie waar je de quarantaine regelt, de goede regels en instructies die daarbij horen — ik noemde net al de afstand en het mondkapje — in acht neemt. Je blijft dan zes weken thuis en kan zes weken niet je leven leiden zoals u en ik kunnen. Je kunt niet gewoon in- en uitlopen, leuke dingen gaan doen, boodschappen gaan doen, naar je werk gaan of naar school gaan. Dat kan gewoon zes weken niet. Dat wetende, zoek ik naar een vorm die kan, die verantwoord is, die gangbaar is en waarmee we de risico's kunnen beperken. De mensen die dit hebben meegemaakt, hebben echt iets meegemaakt. Daar zit een verantwoordelijkheidsgevoel. Zij willen op geen enkele manier verantwoordelijk zijn voor het verder verspreiden van dit virus.

Dan kom ik bij de vraag over wat het virus inhoudt, waarbij ik ook gelijk de besmettelijkheid zal meenemen. Het is echt een andere situatie, ook al doen de beelden ons herinneren aan corona. Het is een ander virus. Waar corona zich bijvoorbeeld, net als een griepvirus, snel door de lucht verspreidt, is dat in het geval van het hantavirus alleen door nauw en intensief contact. Het hantavirus kenden we ook al. Het coronavirus was nieuw en muteerde snel. Nogmaals, het is nu echt een andere situatie. Met al die kennis en de

maatregelen die we nu nemen, hebben wij er vertrouwen in dat we dat virus onder controle kunnen houden.

Voorzitter. Dan kom ik tot slot bij de vraag over het vliegtuig. In dat vliegtuig hebben we afstandseisen gehanteerd en moesten mensen een mondkapje op, dus tijdens de reis waren ook richtlijnen voor quarantaine van kracht.

Mevrouw Van Brenk (50PLUS):

Tenerife wilde het cruiseschip niet aan wal hebben. Het cruiseschip komt nu richting Rotterdam. Op dat schip is nog een overledene aanwezig. Dat schip komt naar Rotterdam om schoongemaakt te worden. Ik wil graag van de minister weten hoe we de veiligheid hebben geregeld. Moeten mensen zich zorgen maken? Kan de minister aangeven wat voor voorzorgsmaatregelen er genomen worden? Hoe kan je zo'n groot schip schoonmaken? Wat zijn de plannen daarvoor? Wat Spanje eng vond, vinden wij schijnbaar niet eng. Misschien kan de minister dat nog wat toelichten.

De voorzitter:

Minister, kort en bondig, alstublieft.

Minister Hermans:

Net als op Tenerife zullen ook hier natuurlijk allerlei maatregelen genomen worden om verspreiding te voorkomen. Op het schip is nog een deel van de bemanning aanwezig. Vandaag nog is er een overleg tussen de reder, de GGD Rotterdam-Rijnmond, het RIVM en natuurlijk het havenbedrijf over hoe we dit precies gaan doen. Het schip is gisteravond gaan varen en komt, uit mijn hoofd gezegd, in de nacht van zondag op maandag aan in Rotterdam. We richten de procedure nu heel precies in. Zodra we die precies weten, zal ik de Kamer daar uiteraard over informeren, maar het is nu werk in progress. We hebben ons eerst gefocust op de mensen die aan boord waren veilig thuiskrijgen. Dat is nu gelukt. Die mensen zijn nu allemaal van het schip af en naar verschillende landen gevlogen. Nu is onze aandacht gericht op dat schip hier veilig laten aanleggen, het veilig schoonmaken en natuurlijk ook op de bemanning aan boord op een veilige plek in quarantaine brengen.

Mevrouw Van Brenk (50PLUS):

Betekent dat dat de mensen die het schip gaan schoonmaken, daarna ook in quarantaine moeten of zijn er zodanige maatregelen dat dat niet hoeft?

Minister Hermans:

Ik heb de afgelopen dagen rondom dit virus geleerd dat er steeds nieuwe informatie komt en er zich ook nieuwe vragen aandienen. Ik vind dit een heel terechte vraag van mevrouw Van Brenk, maar ik ga hier nu niet speculeren. Dit overleg vindt namelijk zo'n beetje als we speak plaats. Zodra ik weet hoe dat proces eruit gaat zien, welke stappen er in de voorbereiding gezet worden maar ook als dat schip er eenmaal is en rondom de bemanning, zal ik de Kamer daarover informeren.

Mevrouw Van Brenk (50PLUS):

Ik ben blij dat wij daar dan informatie over krijgen. Vanaf deze plaats wil ik ook alle mensen die in quarantaine zijn en die mensen hebben verloren door dat vreselijke virus, heel veel sterkte wensen.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Van Brenk. Een vervolgvraag van de heer Bushoff.

De heer Bushoff (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Ik richt allereerst ook mijn medeleven tot de nabestaanden van de overledenen en wens de mensen die in quarantaine moeten sterkte. De minister gaf terecht aan dat het een ander virus is dan het coronavirus. Tegelijkertijd is de overeenkomst natuurlijk wel dat we nog een heel aantal dingen niet weten over dit virus. Ook dat gaf de minister aan. Mijn vraag is eigenlijk of we in navolging van de coronalessen dit virus ook goed kunnen volgen. Een van de belangrijkste lessen van corona was namelijk dat zo snel mogelijk moet worden opgespoord waar dat virus zich ontwikkelt, waar het zich verspreidt, waar het opkomt en dergelijke. Ik vraag mij af welke mogelijkheden we daartoe hebben in het geval van bijvoorbeeld dit hantavirus. Kan de minister daarop ingaan, eventueel per brief?

Minister Hermans:

Er is informatie, maar dat is inderdaad beperkte informatie. Daar heeft de heer Bushoff gelijk in. Wat we nu meemaken, levert nieuwe informatie en nieuwe kennis op, zowel van de mensen die ziek zijn als van mensen die dat niet worden of die straks misschien het virus doormaken, maar geen verschijnselen hebben. Dat is allemaal relevante informatie om meer over dit virus te weten te komen. De kennisuitwisseling daarover is van het allergrootste belang, zo heb ik ook de afgelopen dagen gezien. Het onderstreept ook maar eens hoe belangrijk het is dat we die investering in de pandemische paraatheid met steun ... Of nee, ik moet eigenlijk zeggen dat we die investering op aandringen van de Kamer — ik zie mevrouw Bikker nu zitten — overeind hebben kunnen houden. Ik wil graag toezeggen aan de heer Bushoff dat ik wat we in de komende weken aan informatie opdoen en hoe ons dat helpt, blijf delen in mijn updates over het virus. Maar het is inderdaad zo dat daar aandacht voor is. Die vraag kan ik bevestigend beantwoorden.

De heer Claassen (Groep Markuszower):

Het Radboudumc heeft sinds 2022 twee hypermoderne isolatie-units, maar toch is ervoor gekozen om die mensen niet daar op te nemen. Het gevolg daarvan is dat twaalf mensen zes weken in quarantaine moeten. In het VK is het Andesvirus al jaren formeel geclassificeerd als airborne HCID, met dwingende protocollen. Nederland kent zo'n classificatie niet. De vraag aan de minister is: bent u bereid toe te zeggen dat u voor oktober 2026 een nationale HCID-lijst invoert, met twee aangewezen behandelcentra, 24/7 RIVM-advies en dwingende virusspecifieke IPC-protocollen, bindend per ziekteverwekker?

Minister Hermans:

De heer Claassen noemt nu allerlei technische termen die mij niet allemaal tot achter de komma bekend zijn. Maar in algemene zin is er het volgende aan de hand rondom het

Radboudumc. Dat is niet anders dan u ook in de kranten heeft gelezen. Er gelden strenge procedures voor het afnemen van bloed en voor het afvoeren van urine in het geval dat er sprake is van zo'n ernstig virus als het hantavirus. In het Radboudumc hebben ze de strenge procedures gevolgd, maar niet de allerstrengste procedure die nu gevolgd had moeten worden. Dat is niet goed geweest. Daar gaan ze natuurlijk ook van leren voor de toekomst. Ook hebben zij gezegd: wij nemen het zekere voor het onzekere; wij zetten deze twaalf collega's uit voorzorg zes weken in quarantaine.

Mevrouw Wendel (VVD):

Het was een hele belangrijke, maar natuurlijk ook een complexe operatie om de Nederlanders weer veilig terug naar huis te krijgen. Ik ben benieuwd hoe de minister daarnaar kijkt. Ziet zij risico's naar aanleiding daarvan? Hoe is dat verlopen? Hoe ging de samenwerking? Ik ben benieuwd naar iets meer inzichten daarin.

Minister Hermans:

Mevrouw Wendel heeft gelijk: het was een complexe operatie. Er waren veel nationaliteiten aan boord. Het was een schip onder Nederlandse vlag, dat in eerste instantie in de buurt van een land lag, Kaapverdië, waar het schip niet kon aanmeren met ernstig zieke mensen aan boord. Het begon dus met een medische evacuatie. Daarna moest het schip ergens kunnen aanmeren, zodat de passagiers van boord konden en naar huis gebracht konden worden. Ik ben onder de indruk, mag ik wel zeggen, van de samenwerking nationaal en internationaal, de samenwerking met de verschillende RIVM'en, om het zo te zeggen, in Europa en natuurlijk ECDC, maar ook hier in Nederland met het ministerie van Buitenlandse Zaken, het ministerie van Defensie, het RIVM en alle GGD'en. Ik denk dat we bij corona geleerd hebben hoe belangrijk het is dat die lijnen kort zijn, dat er op een goede manier wordt samengewerkt en gecoördineerd, zodat je, als zo'n situatie aan de orde is, heel snel kunt opschalen, elkaar kunt vinden en kunt regelen wat er geregeld moet worden. Dus naast mijn medeleven, hierbij ook vanaf deze plek een woord van dank aan iedereen die de afgelopen dagen keihard gewerkt heeft.

De voorzitter:

Ik dank de minister voor haar aanwezigheid en voor de beantwoording van de vragen.